

AC. 49.

101

6.

66

301

~~4489~~
49.

Armas marahwas!

Teie ja teie laste kassuks, ollen 52 luggemist Uest Testamentist kokokirjutanud; küssimisse, mis järrelemõnemist tahtwad; head õppetused, ja Pühha Kirja salmid, mis õppetuste lõhta parrajad, igga luggemisse alla pannud, ja pannen nüüd nelli luggemist prowiks teie ette, et näha saaksite, kuidas se ramat tehtud. Tagga õt-
 sas on weel issiärranis üks lühhikenne õppetus Pühhast Kirjast ülle pea; miska teile teada antakse, mis iggas, ni hästi Wanna-kui Uestamendi ramatus issiärranis leida; ja kes se Prohwet ehk Apostel olnud, kes üht ehk toist Pühha Kirja ramatud kirjutanud, ja mil ta sedda kirjutanud.

Selsinnatsel Uestamendi luggemiste ramatul saab 14 ehk 15 trükki lehte, ehk poognid ollema, ja makswad lehhed, kui rahha ette pannakse, mis Jõuloni aega on tehha, ühhe rubla; agga kui neid pärrast sedda poest müakse: sis neid allamalt Rubla ja wiisküm-
 mend koppikad ei sa anda.

Teie aulikkud Õppetejad wõtwad sedda en-
 nestele waewaks, rahha, mis selle ramato peäle ette pannakse, wasta wõtta, ja õigel ajal trükkeri kätte murretseda.

Eekses, Tarto maal, sel 6damal Oktobril

1820.

Otto Willem Masina,

Lihwlandi; ma Üllemä Piiskoppikohto ka; wan-
 nem, ja Eekse kihhelkonna õppetaja.

Sachverständige Männer werden sich selbst die Gründe angeben, warum die Geschichte des Alten Testaments so von mir behandelt worden, als es in *Wanaa seädusse aja sündinud asjad* geschehen ist; und brauche ich daher hierüber mich nicht zu erklären. Gegenwärtig wünsche ich zwei und fünfzig außerlesene biblische Erzählungen aus dem Neuen Testamente heraus zu geben. Das Büchelchen wird obngefähr 12 bis 14 Bogen ausmachen. Die Einrichtung und der Zweck desselben sind ganz übereinstimmend mit Johann Hübners biblischen Historien, nur daß die zum Nachdenken aufgegebenen Fragen und nützlichen Lehren keine Uebersetzungen, sondern ganz neue sind, welche auf das sittliche sowohl, als auf das religiöse Bedürfnis unsres Landvolkes berechnet worden.

Um das Publikum in Stand zu setzen, das zu Liefernde und zu Erwartende richtig beurtheilen zu können, lege ich demselben einen Probebogen vor, welcher vier Erzählungen enthält. Sollte man sich von dieser Arbeit Nutzen für die sittliche und religiöse Bildung unsrer Bauerjugend versprechen, und der Meinung sein, das durch dieses Büchelchen ein zweckmäßiges Lesematerial in unsre Dorfschulen eingeführt werde; und sollte eine hinreichende Pränumeration die Kosten decken: so wird der Druck sogleich beginnen. Die Pränumeration bleibt bis zum ersten Januar offen, und beträgt 1 Rbl. R. M. Der nachherige Ladenpreis wird 1 Rbl. 50 Kop. R. M. seyn. In Dorpat empfängt sie Herr Kaufmann Joachim Wigand, und Herr Buchdrucker Schünmann; in Pernau Herr Consistorial-Assessor Rosenplänter; in Desel Herr Doctor v. Luce; im Fellinschen Kreise Herr Pastor Zemler zu Oberpahlen; in Ehstland Herr Propst Vogt zu Luggenhusen; Herr Pastor Glandström zu Ampel, und in Reval Herr Buchhändler Bornwasser: als an welchen alle Pränumerationen aus Ehstland eingehen.

Getz, am 29sten August 1820.

D. W. Masing.

Wiiskümmend kaks

L u g g e m i s t

Uest-Testamentist wäljawallitsetud

Pühha

küesimissi, mis järrelemõtlemitst tahtwad;
head õppetussed, ja Pühha-kirja
salmid jure lissatud.

mis

Otto Willem Masing

wäljaandnud.

Tartus Schünmanni Kirjadeja trükkitud.

1820.

Der Druck wird erlaubt.
Dopat, am 7. September 1820.

L. W. Moriz, Censor.

I. L u g g e m i n n e.

Engel Gabriel kulusab Kristija
Joannesse sündimist.

Luka. I. peatük.

Herodesse, Juda-ma kuninga ajal,
olli üks preester, nimmega Sakarias, ja
temma naene olli Aroni suggust, Elisabet
nimmi. Nemmad ollid mõllemad õiged
Jummala ees, ja ellasid kõige kaskude, ja
Issanda seaduste möda laitmataalt. Neil
ei olnud lapsi, sest et Elisabet siggimata
olli; ka ollivad mõllemad jo wägga ella-
tanud. Agga sündis, kui Sakaria kord

olli, pühhas kijas Jummalatenistust
 pidada ja suitsetada, ja kui temma selle-
 pärrast pühha kotta läks, ning rahwa
 hulk suitsetamisse tunnil öues Jummalad
 olli pallumas, et Issanda ingel ennast
 temmale näitis, ja seisib suitsetamisse al-
 tari parremal poisel. Kui Sakarias ted-
 da näggi, ehmatas temma ärra: agga in-
 gel ütles temma wasto: ärra kardada Sa-
 karias! minna ollen Gabriel, kes Jum-
 mala ees seisab, ja minna ollen läkkitud,
 sulle neid sõnumid kulumata, et sinno
 paltwed on kuulnud: sinno naene peab sul-
 le ühhe poja ilma tooma, ja sa pead tem-
 male nimme pannema, Joannes. Sul
 peab wägga hea meel temmast ollema, ja
 paljo peawad temma sündimisse pärrast
 rõõmsad ollema; sest temma peab Issan-
 da ees suur ollema; wina ja kanged jo-
 maaega ei pea ta mitte joma, ja peab ted-
 da jo emma ihhus pühha waimoga täide-
 tama. Ja Sakarias ütles ingli wasto:
 kust ma sedda pean tundma, sest ma ollen
 wanna, ja mo naene on wägga ellata-
 nud? Ingel wastas ja ütles temmale:
 sa pead keletumaks jääma, ja ei pea sama
 selle ajani räkida, kunni se sünnib; sest
 et sa minno sõnna polle uskud. Ja rah-
 was otis Sakariast, ja pani immeks, et

temma nifaua templisse wibis. Agga, kui temma wäljatulli, ei woinud temma räkida, ja nemmad mõistsid, et temma näggemist olla näinud; ja temma näitis kääga nende pole, ja jäi keletumaks. Kui temma tenistusse kõrra-päwad ollid täis sanud, läks temma koddo.

Küsimised, mis järrele arwamist tahwad.

1. Woib innimenne Jummal ees ennast kül täieste õigeks arwada?
2. Kas sest jo kül, et omma pattohädda pärrast nuttan, ja ennast waeseks Jummal ette tunnistan; wai on ehk weel suremad tarwis?
3. Mis on pattustpõdrminne, ja kuidas saan pattust põdrma?
4. Mil maksab innimesse õigus Jummal ees?
5. Mil sedda õnneks arwada, et Jummal abbiello; raahwale lapsi andnud?

Õppetused.

1. Sakariast ja Elisabetist kidetakse, et nemmad mõllemad õiged Jummal ees olnud, sest et nemmad Issanda käskude, ja temma säeduste möda laitmatalt ellasid: sest wõtta sedda siis süddamesse panna, et mu wisiga armosamist Jummal polest innimesel Jeesuse läbbi polle lota, muud kui

agga süddame puhtusse, je teggude kõlb-
dusse pärrast, mis Jummalas sees tehtud:
se agga sadab eestkostja hallastusse pär-
rast armo.

2. Usk on tühhi, kui usfoteggu seal jures ep
olle; usk on furnud usk, kui südda patto
hinnust wõrgutud; kui mofkad kawwa-
lust rägiwad, ja käd üllekohhut tewad.
3. Ürra arwa ennast weel Jesusse pärrast Jum-
mala ees õigeks mõistetud, et sa kül om-
ma wigga temma ette olled kaeband, ja
omma silma weega tedda andekspaliunud:
waid parranda omma wigga; walwa ja
pallu, et lähhemale Jummalas pole saaksid
jõudma, ja kõik temma sees teggema ja
nõudma. Õnnisteggija manitseb sind sel-
le kalli sõnnaga, kui ütleb:

Matt. 7, 21. Ei sa kõik, kes minno
wasta ütleb: Issand! Issand! tae-
wariki, waid kes teeb minno Issa
tahtmist, kes taewas on.

2. L u g g e m i n n e.

Kaabriel toob Mariale sõnnumid
et Jesus temmast pididi sündima.

Luk. I. peatük.

Kuendamal kuul läkkitati ingel Kaa-

briel Kalilea-male, ühte linna, Natsaret
nimmi, ühhe neitsi jure, kes ühhe mehhe-
ga olli kiblatud, nimmega Joesep, kes
Laweti suggust, ja selle neitsi nimmi olli
Maria.

Ja se ingel tulli temma jure, ja üt-
les: Terre, kes sa armo olled sanud! Iss-
sand olgo sinnoga, sinna õnniscud naes-
terahwa seas! Agga Maria, kui ta tedda
näha sai, ehmatas ta temma sõnna pär-
rast wägga ärra, ja mötles, mähherdri-
ne terredaminne se pididi ollema?. Ja
ingel ütles temma wasto: ärra kardda!
sest sinna olled armo leidnud Jummal ja-
res. Ma ollen tulnud sulle kolutama:
sa pead ühhe poja ilmale toma, ja temma-
le nimme panrema Jēsus. Sesinnane
peab suur ollema, ja kõige kõrgema pojaks
hütama; ja Issand Jummal tahhab tem-
male anda temma isä Laweti aujärke, ja
temma kuningrigil ei pea õtša ollema.
Agga Maria ehmatas weel ennam, ja üt-
les: kuidas se peab sündima, sest et ma
mehhest ei teagi?. Ja ingel wastas ja üt-
les temmale: pühha waim peab so peäle
tulles, ja kõigwäggewama wäggi sind
üllewarjama, sepärrast peab ka se pühha,
mis sinust sünnib, Jummal pojaaks hü-
tama. Ja wata Elisabet sinno suggula-

ne, on ka ühhe pojaga káima peál omma
 wanna ea sees, ja onsse temmal kues ku,
 kedda döldi siggimata ollewad; sest Jum-
 mala jures ei olle ükski asfi wõimata.
 Uuga Maria wastas ja ütles: ma ollen
 Issanda ümmardaja; mulle sündko sinno
 sõnna järrele.

Küsimised, mis järrele arwamist tahwad.

1. Kas Jummal ka meie päwil weel inglite läbbi in-
 nimestele tulleswad asja ettekulutab?
2. Mispärrast on Jummal sedda, mis tulleswad päwad
 towad, meie filmi eest warjule pannud?
3. Mis sest arwada, kui innimesed ühhe ehk tõise
 wiisiga sedda, mis Jummal armust meie filmi eest
 ärrapeitnud, kiusawad etteteada?
4. Kuida saab innimenne Jummal ees armo leidma?
5. Mis on tarwis, kui kõi, mis, mo süddame peäl on,
 kindla lotusfega Jummal hõleks tahhan jätta?
6. Kui Jummal jures ei ükski asfi mitte wõimata,
 miks siis ni mitmed asjad, mis pallume, and-
 mata jäwad?

Õppetused.

1. Jummal ei kula mis saggusest saggust inni-
 menne on, waid kõige rahwa seast on se
 temma melest armas, kes tedda kardab, ja

õigust teeb. Maria olli kül waene ja madal, õmmetige olli Jssanda hallastus tedda seks ärrawallitsend, et Õnnisteggijad Jestsust Kristust piddi ilmale toma.

3. Kui Jummal sind a-ule üllendab, siis ärra surustelle; ja kui temma sind allandab, siis olle omma põlwega rahhul: sest neile, kes Jummalad kartwad ja armastawad, saab kõit heaks tullesma.

Luk. 1, 50. Jummal hallastus kes-
tab põlwest plõweni nende üle, kes
tedda kartwad.

3. L u g g e m i n n e.

Maria lähheb Elisabeti katsma.

Luk. 1. peatük.

Agga kui ingel sai ärralainud, wõt-
tis Maria kätte, ja läks ruttoga mäggise
male Juda linna, Elisabeti watama, kes
sellesamma Sakaria abbikasa olli, kellele
ingel sedda kulusas, et temmale Jumma-
last üks poeg (Joannes) piddi antama,
kes Jssanda ees suur piddi ollesma. Ja
kui Maria Sakaria kotta tulli ja terres-
tas: siis sai Elisabet üpris wägga rõõm-
saks, ja hüdis sure heälega Mariale wasta:

õnnistud olled sinna naeste seas! ja õnnistud on sinno ihhosuggu! Kust se mulle sünnib, et minno Jssanda emma minno jure tulleb? Õnnis olled sa! kes sa sedda uskud, mis Jssand sulle lastnud kuulutada: sest se peab kõik tõeks sama. Need sõnnad tungisid nenda Maria süddamesse, et waimolikkud mõtted sedda pühhitsewas rõmustuses tännno ja kitusse palwega täitsid, ja temma ütles; minno hing a-ustab wägga Jssandad, ja mo waim om wägga rõmus Jummal mo Õnnisteggija pärrast: sest temma on waatnud omma ümmardaja allandusse peäle; ja sest ajast kiitwad mind õntsaks kõige põlwe rahwas. Sest mulle on suri asju teinud se wägget, kelle nimmi pühha on; ja temma hallastus kestab põlwest põlweni nende ülle, kes tedda kartwad.

Wägga Maria jäi liggi kolm kuud Elisabeti jure, ja läks pärrast koddo.

Küssimis sed, mis järrele arwamist
tahtwad.

1. Miks Elisabet ennast ni wägga rõmustas, kui ta Mariad ennese jure näggi tulleswad?
2. Misuggune sõbrus se küll pididi ollema, mis selle pühha naesterahwa wahhel olli?
3. Kuida saab innimeste sõbrus Jummlale a;auts.

ja inimestele heaks tulles?

4. Mis sugune sõprus on walle sõprus?
5. Mis on wagga sõbra kodus sõbra wasta?
6. Mil sünnis inimest õitsaks kita?

Õppetused.

1. Kel Jummal ikka süddames, se rõmoga temmale tänno annab, ja tassandusega kõik heaks wõttab, kuida helde Issa ta was temmaga teeb.
2. Nimitmed andsid Jummalale rõmustelles kitust ja au, et Jesus Kristus tullemas olli: eks siis meie weel sedda ennam Jummalad peaks tännama, et Õnnisteggija meie pattuste heaks jo meile tulnud, ja omma sõnna walgusega meid koggub, pühhitseb, uendab, ja õnnistusse pole hallastaja armastusega kutsub ja juhhatab?
3. Õige tänno, mis Jesusse tullemisse pärast Jummalale peame andma, on se: et wagga süddamega Õnnisteggija sõnna wõttame, ja tedda ennast ja Jummalad, kes tedda läkkitanud, kalliks ja kõige armsama's peame.

Joan. 4, 19. Armastagem tedda, sest temma on meid enne armastanud.

4. Luggemine.

Kristija Joannesse sündimine.

Luk. I. peatük.

Kui Elisabeti aeg tais sai, tulli temma mahha, ja tõi poja ilmale. Kui temma naabrid ja suggulaesed kuulsid, et Jhsand omma hallastust olli sureks teinud temma wasto: siis ollid nemmad rõmsad temmaga. Ja nemmad tullid kahheksamal päwal sedda lapsokest nimme alla pannema: ja nimmetased tedda temma issa nimme peäle Sakariaks. Agga temma ei tahtnud sedda, waid ütles: temma nimmi peab Joannes ollema; ja nemmad ütlesid: sinno suggowõssas ei olle keddaagi, kel sedda nimme olleks; ja näitsid kääga temma issa pole, kuida temma pididi tahtma, et tedda pididi nimmetatama. Sesamma, sest et ingel lapsese nimme, Joannes, käsnuud panna, küssis üht lauakest, ja kirjutas senna peäle: Joannes on temma nimmi. Kui ta sedda sai teinud, siis peassis temma keel seddamaid lahti, ning sai kõik tõeks, kuida ingel temmale olli rääkinud. Kartus tulli kõide peäle, kes seal ümberkaudo ellasid: ja kõik kes sedda kuulsid, panid sedda om-

ma süddamesse, ja ütlesid: mis peab sest lapsest sama? Ja Issanda kassi olli temmaga.

Temma issa Sakarias sai täis pühha waimo, räkis prohwetit wissi ja ütles: Kidetud olgo Issand, Israeli Jummal! et temma on tulnud omma rahwast katsma, ja temmale ärralunnastamist saatma, et meie tedda kartusseta piddime teinima, ning pühhitsuses ja õiguses temma ees ellama.

Agga se lapsokenne kasswis, ja sai kangeks waimus, ja olli kõrbes selle päwani, kui temma ennast Israeli rahwale piddi näitama.

Küsimised, mis järrele arwamist
tahtwad.

1. Kuida sedda innimest nimmetakse, kes tõisele eitahha head sowida?
2. Kas sedda õnneks arwada, kui head ello naburite keskes?
3. Mil kohhus sennest lahtuda, mis wannast wisiks wõetud?
4. Kui nisuggused asjad juhtuwad sündima, mis tänz nini meie keskes kulmatad olnud, kas neist agga peame räkima, wai ka õppetust wõtma?
5. Mis lootwad head wannemad omma laste polest?
6. Kuida sawad lapsed omma hea wannemite lotusid tõeks teggema?

Õppetused.

1. Wagga ja hårda süddamega innimenne tänab Jummalad, kui temma arm tõist õnnistab.
2. Joannesse pärrast küsüsid innimesed: mis peaks sest lapsest sama? küssi sinna laps issti ennast: mis peaks minnust kül ükskõrd sama? kas peaksin kõlbaw ollema, et Jummal ja innimeste ees armo saaksin leidma?
3. Õnnis se isä ja emma, kes ommist lapsist rõmu näwad.
4. Õntsad need lapsed, kelle järrel wannemite õnnistamisest käiwad.

Sirak. 3, 8. Isä õnnistamine kinnitab laste koad: agga emma õhkanne kiskub nende koad allused ülles.

